

ŞUŞA VƏ ƏTRAF ƏRAZİLƏRDƏ YAYILAN YEM BİTKİLƏRİ

Kəmalə Əsədova

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin Genetik Ehtiyatlar İnstitutu, esedzadeo@gmail.com

Herbari fondları və ədəbiyyat məlumatlarının araşdırılması nəticəsində məlum olmuşdur ki, Şuşa və ətraf ərazilərdə yayılan yem bitkiləri 2 fəsilə, 16 cins, 37 növ, o cümlədən: dənli taxıl – 1 fəsilə, 5 cins, 8 növ; yem otları – 2 fəsilə, 6 cins, 14 növ; paxlalı yem – 1 fəsilə, 4 cins, 9 növ; dənli paxlalı – 1 fəsilə, 1 cins, 6 növdən ibarətdir. Aşağıda həmin bitkilərin taksonomik icmal verilmişdir.

Dənli taxıl

Poaceae Barnhart - Taxıllar fəsiləsi

***Aegilops* L. - Buğdayot cinsi**

Ae. cylindrica Host - İstivanəvi b. - Laçın, Xocavənd

Ae. tauschii Coss. (*A.squarossa* L.) - Tauşi b. - Laçın

***Avena* L. - Vələmir cinsi**

A. persica Steud. (*A.ludoviciana* Durieu) - İran v. - Xocavənd

***Hordeum* L. - Arpa**

H.bulbosum L. - Soğanaqlı a. - Hadrut, Şuşa, Laçın

H.spontaneum C.Koch. - Yabanı a. - Xocavənd

H.violaceum Boiss. et Huet - Bənövşəyi a. - Hadrut arası (Ziyarət dağı), Şuşa

***Setaria* Beauv. - Qıllica**

S.verticillata (L.) Beauv. - Dəstəli q. (KQ mərk.)

***Taeniaterum* Nevski - Yastıqılçiq**

T.crinatum (Schreb.) Nevski (*Hordeumcrinatum* (Schreb.) Desf. - Uzunsov a.) - Uzunsov y. - Xocavənd

Yem otları

Poaceae Barnhart - Taxıllarfəsiləsi

***Dactylis* L. - Çobantoxmağı**

D. glomerata L. - Yığma ç. - Xocavənd, Laçın, Şuşa

***Elytrigia* Desf. - Ayrıqotu**

E. intermedia (Host) Nevski - Orta a. (KQ mərk.)

E. repens (L.) Nevski - Sürünən a. - Şuşa

E.trichophora (Link) Nevski- Tükburun a. - Xocavənd

***Festuca* L. - Topal**

F. drymeja Mert. et Koch. - Drimeja t. (*F.montana* Bieb. - Dağ t.) - Xocavənd

F. pratensis Huds. - Çəmən t. - Laçın

F. rubra L. - Qırmızı t. (KQ mərk.)

***Lolium* L. - Quramit**

L.perenne L. - Çoxillik q. - Şuşa, Laçın

***Poa* L. - Qırtıç, dişə**

P. bulbosa L. (*P. crispa* Thuill.) - Soğanaqlı q. - Şuşa, Xocavənd, Laçın

P. iberica Fisch.et C.A.Mey - Gürcü q. (KQ mərk.)

P. nemoralis L. (*P. seredinii* Galkin) – Meşə q. - Laçın, Şuşa, Hadrut, Xocavənd, Xankəndi

P. pratensis L. - Çəmən q. - Laçın, Şuşa, Xocavənd

P. trivialis L. - Adi q. - Laçın, Şuşa

Fabaceae Lindl. - Paxlalar fəsiləsi

***Anthyllis* L. - Xoraotu**

A.lachnophora (*A.boissieri* (Sagor.) Grossh. p.p.) (KQ mərk.) - Tüklü x.

Paxlalı yem

***Fabaceae* Lindl. - Paxlalar fəsiləsi**

***Lathyrus* L. - Gülülcə**

L. sativus L. - Əkin g. (KQ mərk.)

L. cicera L. - Qırmızı g. (KQ mərk.)

***Glycyrrhiza* L. - Biyan**

G. glabra L. (KQ mərk.) - Tüksüz b.

***Melilotus* Hill. - Xəşənbül**

M. albus Medik. - Ağ x. (KQ mərk.)

M. neapolitanus Ten. - Neapol x. (KQ mərk.)

***Onobrychis* Hill - Xaşa**

O. cyri Grossh. - Suriya x. - Xocavənd

O. transcaucasica Grossh. - Zaqafqaziya x. (KQ mərk.)

O. biebersteinii Sirj. - Biberşteyn x. (KQ mərk.)

O. vaginalis C.A.Mey. - Qınlı x. - Xocavənd

Dənli paxlalı

***Vicia* L. - Lərgə**

V. ervilia (L.) Willd. - Fransız l. - (Xocavənd ray., Domi kəndi)

V. grandiflora Scop. - İriçiçək l. (KQ mərk.)

V. hybrida L. - Qarışıq l. (KQ mərk.)

V. narbonensis L. (*V. johannis* Tamamsch.) - Narbon l. - (Xocavənd r., Domi kəndi)

V. pannonica Crantz - Pannon l. - (Xocavənd ray., Domi kəndi, Şuşa, Laçın)

V. peregrina L. - Gəlmə l. - Xocavənd

Herbari fondunda saxlanılan materialların araşdırılması zamanı yem bitkilərinin işğaldan öncəki dövrlərdə Şuşa və ətraf ərazilərdə yayılmasına dair deskriptor məlumatları əldə edilmişdir. Bu məlumatlar gələcək ekspedisiyalarda həmin bitkilərin areallarının dəqiqləşdirilməsində mühüm vasitə olacaqdır.